

AWARIE I KATASTROFY

Standard ten zawiera minimum wymagań, jakie należy spełnić w zakresie pierwszej pomocy w razie wypadku czy incydentu.

UWAGA

Awaria to zdarzenie zaistniałe w wyniku niekontrolowanego rozwoju sytuacji w trakcie eksploatacji materiałów, urządzeń lub instalacji, a także magazynowania i transportu. Natychmiast lub z opóźnieniem prowadzi ona do powstania na terenie jednostki organizacyjnej lub poza nią poważnego zagrożenia dla zdrowia ludzkiego i/lub środowiska. Awaria może wiązać się także ze stanem niesprawności obiektu, uniemożliwiającym jego prawidłowe funkcjonowanie. Moment wystąpienia awarii i jej zasięg nie jest możliwy do przewidzenia, czasami jednak można zauważyć oznaki ją zapowiadające.

Katastrofa to nagle i nieoczekiwane zdarzenie mające negatywne skutki w postaci strat w ludziach i materialnych. Najczęściej pojęcie to odnosi się to do katastrof wywołanych przez ludzi. Katastrofa budowlana lub ekologiczna to niezamierzone, gwałtowne zniszczenie całego lub części obiektu budowlanego lub ekosystemu. Niniejszy standard zawiera zasady zapobiegające awariom i katastrofom, łagodzące ich skutki i ewentualne straty.

W przypadku pytań lub wątpliwości skontaktuj się z najbliższym specjalistą BHP.

Standard ten:

- zawiera wymagania wynikające z prawa i norm polskich oraz wewnętrznych uregulowań Porozumienia dla Bezpieczeństwa w Budownictwie,
- jest obligatoryjny dla wszystkich jednostek Porozumienia dla Bezpieczeństwa w Budownictwie,
- pomaga zapewnić bezpieczne i skuteczne praktyki podczas prac.

A. WSTĘP

1. Do najczęstszych przyczyn awarii należy zaliczyć: błędy projektowe, wady materiałowe i produkcyjne, niewłaściwą eksploatację, zużycie bądź zużycie się materiałów oraz wyjątkowe warunki otoczenia.
2. Planowe i zgodne z wymaganiami dokumentacji techniczno-ruchowej przeprowadzanie przeglądów okresowych, konserwacji i napraw eksploatowanych maszyn, sprzętu i urządzeń minimalizuje wystąpienie awarii.
3. W przypadku urządzeń podlegających dozorowi technicznemu, przeglądy i konserwacje należy przeprowadzać zgodnie z wymaganiami Urzędu Dozoru Technicznego dla danego urządzenia lub sprzętu.
4. Katastrofy naturalne nazywa się klęskami żywiołowymi lub kataklizmami.
5. Katastrofa budowlana lub ekologiczna może prowadzić do zniszczenia konstrukcyjnych elementów rusztowań, elementów urządzeń formujących, ścianek szczelnych i obudowy wykopów.
6. W związku z zaistnieniem awarii lub katastrofy może wystąpić sytuacja kryzysowa.
7. Kryzysy to nieoczekiwane i poważne wydarzenia wpływające na bezpieczeństwo ludzi, środowiska, a także na wizerunek firmy i jej kondycję finansową.

B. GOTOWOŚĆ REAGOWANIA NA SYTUACJE AWARYJNE I WYPADKOWE

1. Każda jednostka organizacyjna powinna być przygotowana na wystąpienie sytuacji awaryjnych lub wypadkowych.
2. Identyfikowanie sytuacji wypadkowych i awaryjnych oraz odpowiednie planowanie i przygotowanie na ewentualność ich wystąpienia powinno być przeprowadzone przed rozpoczęciem działalności jednostki organizacyjnej.
3. Przygotowanie do sytuacji wypadkowych i awaryjnych powinno być przeprowadzone na etapie planowania budowy i sporządzania Planu Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia (Planu BiOZ) oraz dotyczyć zarówno aspektów bezpieczeństwa pracy, jak i ochrony środowiska.
4. Przygotowania do sytuacji wypadkowych i awaryjnych powinno być poprzedzone identyfikacją źródeł potencjalnych sytuacji awaryjnych.
5. Sposób postępowania w związku z przygotowaniem jednostek organizacyjnych do sytuacji awaryjnych i wypadkowych zawarty jest w procedurze „Gotowość reagowania na wypadki i awarie”.
6. Przyjęte w jednostce organizacyjnej rozwiązania na wypadek wystąpienia sytuacji awaryjnych i wypadkowych powinny być zawarte w opracowanych instrukcjach awaryjnych i planach ewakuacji.
7. Dla każdego kontraktu kierownik budowy musi ustalić indywidualne zasady postępowania na wypadek sytuacji awaryjnej lub wypadkowej, dostosowane do specyfiki projektu, uwarunkowań realizacyjnych i lokalizacyjnych, występujących zagrożeń, z uwzględnieniem najbliższego sąsiedztwa terenu, na którym prowadzone są roboty itp.
8. Instrukcje awaryjne i plany ewakuacji powinny być opracowane w oparciu o zapisy standardu szczegółowego „17.5 Plan ewakuacji, instrukcje awaryjne”, a także upublicznione i znane wszystkim pracownikom jednostki organizacyjnej oraz osobom odwiedzającym jednostkę organizacyjną (budowę).
9. Rozwiązania przyjęte na wypadek sytuacji awaryjnej lub wypadkowej powinny:
  - dostarczać niezbędnych informacji dla odpowiedniego skoordynowania działań zabezpieczających pracowników i inne osoby mogące znaleźć się na miejscu zdarzenia,
  - określać zasady komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej,
  - ustalać zasady pomocy przedmedycznej, ewakuacji i akcji przeciwpożarowych,
  - zapewniać szkolenia, ćwiczenia i treningi dla pracowników na różnych poziomach zarządzania w zakresie ustanowionych procedur zapobiegania, gotowości i reagowania na awarie lub sytuacje wypadkowe.
10. Przyjęte w jednostce organizacyjnej rozwiązania powinny być uwzględnione w „Instrukcji postępowania w sytuacjach kryzysowych”.
11. W sytuacji zaistnienia wypadku przy pracy lub incydentu należy postępować zgodnie ze standardem szczegółowym „17.1 Wypadki, incydenty i zdarzenia potencjalnie wypadkowe”.
12. Pomoc przedmedyczną, ewakuację oraz akcję przeciwpożarową należy organizować w oparciu o zapisy standardów szczegółowych: „17.3 System pierwszej pomocy”, „17.5 Plan ewakuacji, instrukcje awaryjne”, „17.2 Pożary, ochrona przeciwpożarowa”.
13. Jeżeli zachodzi taka potrzeba, kierownik jednostki organizacyjnej inicjuje szkolenia oraz ćwiczenia mające na celu sprawdzenie skuteczności działań i postępowań w sytuacjach awaryjnych i wypadkowych.
14. Gdy w jednostce organizacyjnej dojdzie do zdarzenia wypadkowego, sytuacji awaryjnej lub katastrofy, jej kierownik podejmuje działania przypisane instrukcjami do danej sytuacji i sporządza odpowiednią dokumentację.

15. W sytuacji kryzysowej należy stosować się do „Instrukcji postępowania w sytuacjach kryzysowych”.
16. W przypadku katastrofy zakwalifikowanej jako klęska żywiołowa powoływane są sztaby kryzysowe, organizujące i koordynujące działania ratunkowe oraz zabezpieczające ludzi i ich mienie.
17. W przypadku zdarzenia zakwalifikowanego jako katastrofa budowlana należy powiadomić odpowiednią terytorialnie jednostkę Państwowego Nadzoru Budowlanego.
18. W przypadku zdarzenia zakwalifikowanego jako katastrofa ekologiczna należy powiadomić odpowiednią terytorialnie jednostkę Państwowej Inspekcji Ochrony Środowiska.
19. Katastrofy i inne niebezpieczne zdarzenia wynikające z działalności budowlanej są przedmiotem działań specjalistycznych komisji powoływanych przez kierownictwo w oparciu o obowiązujące przepisy.
20. Powołana komisja powinna swoje postępowanie zakończyć raportem. W oparciu o ten raport podejmowane są odpowiednie działania profilaktyczne, zapobiegające wystąpieniu podobnych sytuacji niebezpiecznych.